

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

CENTERA ZA PRIDRŽANJE LJUBLJANA

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** Center za pridržanje Ljubljana (Center).
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** osebe v policijskem pridržanju.¹
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** Center razpolaga z 20 prostori za pridržanje (10 prostorov za krajša pridržanja do 12 ur za pridržanje po ene osebe in 10 prostorov za daljša pridržanja do 48 ur po dve osebi)².

Potek obiska in priprava poročila:

- ▶ Obisk je bil najavljen in opravljen dne **20. 4. 2018**.³
- ▶ **Skupina za obisk:** dva predstavnika Varuha (namestnik varuhinje in svetovalec Varuha) ter ena predstavnica pogodbene nevladne organizacije (SKUP – Skupnost privatnih zavodov).⁴
- ▶ **Vsebina obiska:** sprejel nas je vodja Centra, s katerim smo opravili pregled prostorov, pregled dokumentacije nekaj naključno izbranih primerov posameznih pridržanj ter zaključni pogovor.

¹ Od 1. 1. 2018 pa do dneva obiska je bilo v Centru izvedenih skupno 227 pridržanj.

² Vsi prostori so ustrezno številčno označeni in so opremljeni z vso potrebno opremo (posteljo, žimnico, vzglavnikom, WC-jem na počep – za krajša pridržanja oziroma WC školjko, mizo in stolom – za daljša pridržanja, umivalnikom s tekočo vodo in imajo dobro dnevno svetlobo). Vsi prostori imajo govorno napravo in so video nadzorovani, kar je ustrezno označeno (z nalepko). Tudi hodnik je video nadzorovan, kar je prav tako ustrezno označeno (z nalepko).

³ Prejšnji obisk te PP je bil opravljen kot kontrolni obisk, in sicer 2. 12. 2015.

⁴ Pri obisku sta bili kot opazovalki prisotni tudi dve predstavnici ombudsmana Kazahstana.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo poslano na Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) 10. 5. 2018, skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 20. 6. 2018, torej 41. dan po odpremi.

► DPM je posebej pohvalil

- da so policisti, ki so v času obiska v pridržanje sprejeli osebo, ki se je »neprimerno« vedla, postopek sprejema opravili profesionalno (korektno) in hitro,
- da je bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se poleg prostorov za pridržanje številka 17, 18, 19 in 20, v skladu z zmožnostmi prouči možnosti namestitve infra rdečega video nadzornega sistema, tudi v ostale prostore za pridržanje, saj so bili ob tokratnem obisku vsi prostori za pridržanje opremljeni z infra rdečim video nadzornim sistemom,
- da so bile od prejšnjega obiska DPM napake v prostorih za pridržanje številka 3, 13 in 14 v celoti odpravljene, prav tako pa so bili pred kratkim tudi vsi prostori na novo prepleškani,
- da je bilo v pogovoru s pridržano osebo ugotovljeno, da so policisti med postopkom in pridržanjem z njo ravnali korektno in spoštljivo,
- da Center razpolaga tudi z defibrilatorjem (ta je nameščen v hodniku pred dežurnim policistom) pri čemer so, po pojasnilu vodje Centra, za uporabo oziroma rokovanje z njim policisti ustrezno usposobljeni,
- da je bil tudi prostor z oznako »Garderoba«, od prejšnjega obiska DPM, opremljen z video nadzornim sistemom,
- da je bilo realizirano, s strani DPM izraženo pričakovanje iz prejšnjega obiska, da bo napaka na pokritem delu sprehajališča odpravljena, saj je bil pokriti del sprehajališča ob tokratnem obisku brezhiben in
- da so bili zapisi v knjigi pripomb in pohval ustrezno pregledni s strani pristojnega strešine.

DPM: glede na to, da smo na slabše pritrjene vodne armature v prostorih za pridržanje številka 1 in 2 opozoril že med obiskom, smo izrazili pričakovanje, da je bila ta pomanjkljivost že odpravljena.⁵

MNZ: pojasnjujemo, da so bile slabše pritrjene vodne armature v prostorih za pridržanje številka 1 in 2 pritrjene.

DPM: predlagali smo, da se tudi vse druge enote, ki razpolagajo s prostori za pridržanje, v dogovoru z lokalnimi zdravstvenimi enotami, opremijo s posebnimi škatlami za odlaganje igle in drugega lekarniškega materiala, ki ga policisti najdejo (ob varnostnih pregledih) pri osebah, ki jim je odvzeta prostost, pred namestitvijo v prostor za pridržanje.⁶

MNZ: pojasnjujemo, da ne nasprotujemo odločitvi Centra za pridržanje v Ljubljani o postavitvi posebne škatle za odlaganje uporabljenih igel in drugega lekarniškega materiala, čeprav so primeri, ko je to potrebno, zelo redki. Menimo pa, da postavitve posebnih škatel v ostalih policijskih enotah, kjer imajo bistveno manj pridržanj, ni nujna, bomo pa jih seznanili s to možnostjo.

DPM: glede priporočila Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT), da slovenski organi sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi v praksi zagotovijo, da vse pridržane osebe že takoj ob odvzemu prostosti dejansko uresničijo svojo pravico do zagovornika, če je treba, tudi brezplačno, smo prosili za sporočilo do sedaj sprejetih ukrepov na tem področju.⁷

MNZ: v zvezi z vašo informacijo, ki ste jo prejeli od vodje Centra za pridržanje v Ljubljani, da ni primerov, da bi policija postavila zagovornika na stroške policije, vas obveščamo, da se ta podatek nanaša na delo te policijske enote. Da taki primeri so, je bil vaš predstavnik seznanjen na predstavitvi rezultatov raziskave, ki jo je izvedel Mirovni inštitut na temo: Krepitev procesnih pravic v kazenskih postopkih - učinkovito izvajanje pravice do odvetnika in pravne

⁵ Pri pregledu prostorov za pridržanje je bilo ugotovljeno, da sta v prostorih označenih s številko 1 in 2 slabo pritrjeni vodni armaturi, saj ju je bilo, brez kakršnega koli napora, mogoče premikati levo in desno. Na to pomanjkljivost smo vodjo Centra opozorili že med obiskom.

⁶ Prostor za sprejem pridržanih oseb je bil v času našega obiska opremljen z večjo mizo, z računalnikom, s tiskalnikom, z multifunkcijsko napravo, s telefonom z neposredno zunanjo linijo, s tremi stoli, s stensko uro, plakatom in brošuro MNZ o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost, natisnjenimi izvodi pravic iz brošure MNZ o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost (posebej tudi za mladoletnike), ter seznam odvetnikov, s posebno označitvijo tistih odvetnikov, ki so posebej usposobljeni za zastopanje mladoletnikov z ustreznim datumom izpisa. Vodja Centra je tudi ob tokratnem obisku pokazal rumeno škatlo, kamor policisti (v primeru najdbe ob varnostnem pregledu) odvržejo igle ter drug »lekarniški« material, ki ga odzamejo pridržani osebi.

⁷ Na vprašanje o primerih, da bi pridržana oseba uveljavljala pravico iz četrtega 4. člena ZKP, to je, postavitve zagovornika na stroške policije, če je to v interesu pravičnosti, smo prejeli informacije, da teh primerov v praksi ni. Ob obisku v Sloveniji 2017 je Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (CPT) opozoril, da je prav čas takoj po odvzemu prostosti – in še bolj, ker osebo zaslišuje policija v preiskovalnem postopku – tisti, ko je nevarnost ustrahovanja in grdega ravnanja največja. Posledično je dostop oseb med policijskim pridržanjem do zagovornika temeljni zaščitni ukrep pred grdim ravnanjem. Ta zaščitni ukrep naj bo na voljo vsem pridržanim osebam ne glede na njihove finančne zmožnosti. CPT je zato priporočil, da slovenski organi sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi v praksi zagotovijo, da vse pridržane osebe že takoj ob odvzemu prostosti dejansko uresničijo svojo pravico do zagovornika, če je treba, tudi brezplačno. Po posvetovanju z odvetniško zbornico naj se za vsako policijsko postajo sestavi seznam zagovornikov po uradni dolžnosti, ki ga lahko uporabijo pridržane osebe. Poleg tega naj se vsi zagovorniki po uradni dolžnosti po ustrezni poti spomnijo, kako pomembna je njihova vloga pri preprečevanju grdega ravnanja policije ali ustrahovanja ter po potrebi pri poročanju o takem ravnanju.

pomoči v kazenskem postopku. Predstavitev je potekala v prostorih Pravne fakultete v Ljubljani, 15. 2. 2018, na predstavitvi pa je predstavnik policije povedal, da je bilo do takrat takih primerov 16. Policija pridržane osebe s pravico do zagovornika seznanjeni v obliki pisnega obvestila o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost, ki se vroči pridržani osebi. Pridržana oseba seznanjenost potrdi s svojim podpisom v obrazcu JRM-1 (Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek). Odločitev o izbiri zagovornika je v pristojnosti pridržane osebe, razen primerih, ki se nanašajo na četrty odstavek 4. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 - uradno prečiščeno besedilo, 47/13, 87/14, 8/16 - odl. US, 64/16 - odl. US, 65/16 - odl. US in 66/17-ORZKP153.154).

Kot smo vas že seznanili menimo, da tiskanje seznamov zagovornikov po uradni dolžnosti ni racionalno, niti smiselno. Na intranetnih straneh Odvetniške zbornice sicer obstajajo sezname zagovornikov po uradni dolžnosti, ki pa v vseh območnih zborih niso ažurno urejeni, zato so za policijo neuporabni. Zaradi tega so bile vse policijske enote seznanjene, da v primeru, ko je pridržani osebi treba postaviti zagovornika po uradni dolžnosti, ta podatek pridobijo preko svojega operativno komunikacijskega centra, ti pa preko dežurnih preiskovalnih sodnikov, ki imajo dnevno, nekateri pa tedensko ažuriran seznam zagovornikov po uradni dolžnosti.

DPM: ponovno smo predlagali, da se proučijo možnosti namestitve zvočne izolacije na vratih prostorov »Razgovor I« in »Razgovor II«, da se bo v polni meri zagotovilo zaupnost morebitnih pogovorov med osebo, ki ji je odvzeta prostost in odvetnikom.⁸

MNZ: sporočamo, da smo preučili vaš predlog o možnosti namestitve zvočne izolacije na vratih prostorov »Razgovor 1« in »Razgovor II«. Ocenjujemo, da ukrep ni prioriteten. Priporočilo bomo izvedli ob izvajanju drugih adaptacij, ki bodo v načrtu ministrstva in policije.

---

⁸ Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da še ni bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se proučijo možnosti namestitve zvočne izolacije na vratih prostorov »Razgovor I« in »Razgovor II«, kljub sporočilu MNZ v odgovoru

DPM: ponovno smo predlagali, da se prostor za gibanje na prostem opremi skladno z drugim odstavkom 23. člena Pravilnika o normativih za izgradnjo in opremljenost policijskih prostorov za pridržanje, torej z ustreznim pepelnikom.⁹

MNZ: sporočamo, da v letu 2018 poteka namestitvev pepelnikov v vseh prostorih za gibanje na prostem, ki bo predvidoma končana do konca leta.

DPM: predlagali smo, da se policiste PP Grosuplje opozori na pravilno vnašanje popravkov v uradne dokumente, potrebne za izvedbo pridržanj.¹⁰

MNZ: sporočamo, da so bili policisti PP Grosuplje opozorjeni na pravilno vnašanje popravkov v uradne dokumente, potrebne za izvedbo pridržanj.

številka 070-74/2015/6 (207-06) z dne 11. 1. 2016, da se bo proučilo možnosti ureditve zvočne izolacije na vratih prostorov »Razgovor I« in »Razgovor II«.

⁹ Osebam, ki jim je odvzeta prostost je zagotovljena tudi možnost gibanja na svežem zraku, saj CP razpolaga s pol pokritim sprehajališčem, ki je video nadzorovano (kar je ustrezno označeno z nalepko) in ima vgrajeno govorno napravo (kar je prav tako ustrezno označeno z nalepko). Na sprehajališču lahko pridržane osebe tudi kadijo. Ob tem je bilo ugotovljeno, da ni bilo realizirano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se sprehajališče opremi skladno z drugim odstavkom 23. člena Pravilnika o normativih za izgradnjo in opremljenost policijskih prostorov za pridržanje, kljub sporočilu MNZ v odgovoru številka 070-74/2015/6 (207-06) z dne 11. 1. 2016, da se bo proučilo možnosti za namestitvev pepelnika na sprehajališču.

¹⁰ Pri pregledu pridržanja – pridržanje so odredili policisti PP Grosuplje (8. do 9. 4. 2018 začetek postopka ob 23.30 uri in pridržanje odrejeno med ob 23.40 in 10.00 uro, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je policist, ki je izpolnjeval obrazec »Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek« v delu obrazca »Opravila med pridržanjem/zadržanjem« v prvi in osmi vrstici popravil zapis ure, pri čemer pa ni evidentirano, kdo je ta popravek opravil.